

«Психологічні чинники емоційних переживань військовослужбовців в психотравмуючих ситуаціях»

**Сухобрус Т.В.
студентка 2 курсу
спеціальності 053
«Психологія»**

**Науковий керівник: Яцюк М.В.,
кандидат психологічних наук, доцент**

Об'єкт дослідження - емоційні переживання у психотравмуючій ситуації.

Предмет дослідження - психологічні особливості емоційних переживань військовослужбовців у психотравмуючій ситуації.

Мета роботи: розкрити особливості емоційних переживань військовослужбовців в психотравмуючій ситуації.

➤ **Гіпотеза дослідження** зв'язок емоційного компоненту самосвідомості з переживанням психотравмуючих ситуацій опосередковується емоційно-вольовими властивостями особистості залежно від змісту ситуації, в якій вона перебуває.

Завдання дослідження:

- 1. Теоретично проаналізувати особливості змістових характеристик прояву емоційних переживань у психотравмуючих ситуаціях.
- 2. Дослідити прояв емоційних переживань військовослужбовців у психотравмуючих ситуаціях.
- 3. Розробити програму зниження прояву емоційних переживань військовослужбовців у психотравмуючій ситуації.

Методи дослідження:

- теоретичний аналіз, систематизація і узагальнення теоретичних даних;
- метод самоаналізу особливостей переживань в психотравмуючих ситуаціях;
- психодіагностичні методи для аналізу детермінант емоційних переживань;
- порівняльний аналіз емпіричного матеріалу, методи кількісного (кореляційного, факторного) аналізу обробки результатів дослідження.

Методики дослідження:

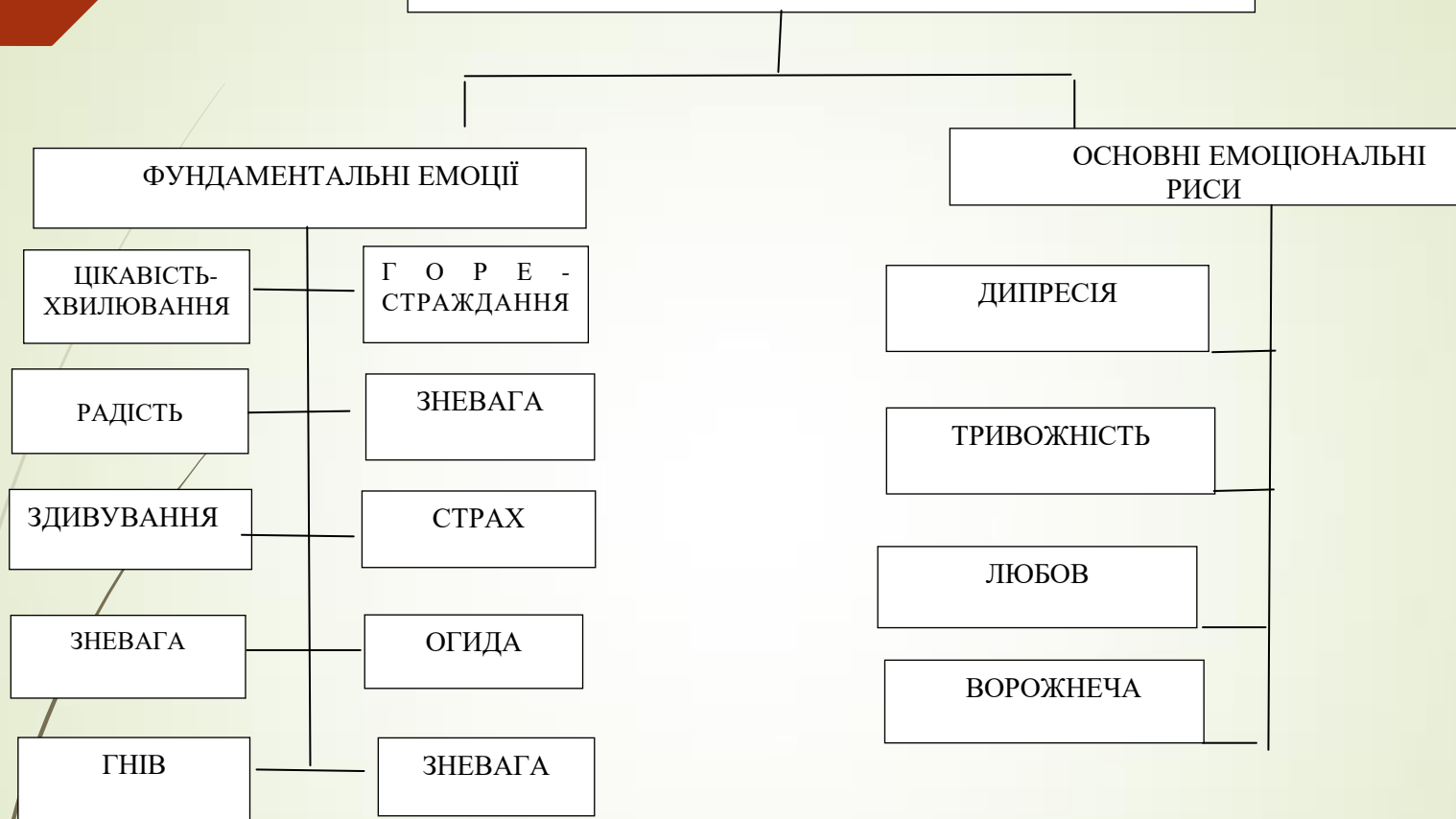
- 1. Опитувальник Спілбергера-Ханіна (СХ).**
- 2. Особистісний опитувальник Айзенка (EPQ).**
- 3. Тест життєстійкості по методиці С. Мадді за адаптацією Д. А. Леонтьєва.**
- 4. Багатофакторний опитувальник «Адаптивність-200».**

Визначення основного поняття

Емоційна сфера – це багатогранне утворення в яке, крім емоцій, входять багато інших емоційних явищ: емоційний тон, емоційні стаяи, емоційні властивості особистості, емоційні стійкі відносини.

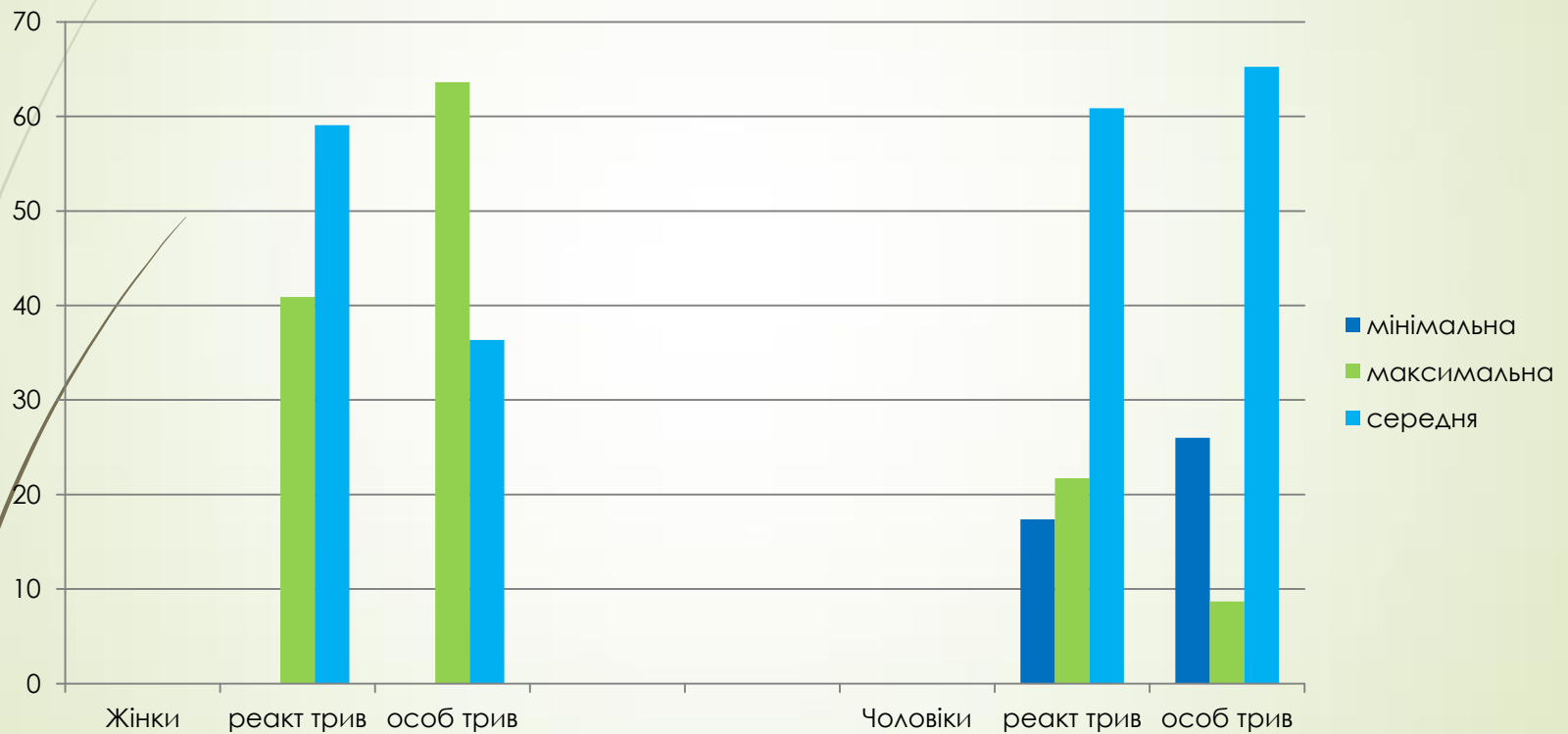
Психотравмуюча ситуація – це подію, яка з різним рівнем імовірності може призвести чи призводить до порушення устанавленого життєвого способу буття, до руйнування прийнятого особистістю психічного світу

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМОЦІЙ

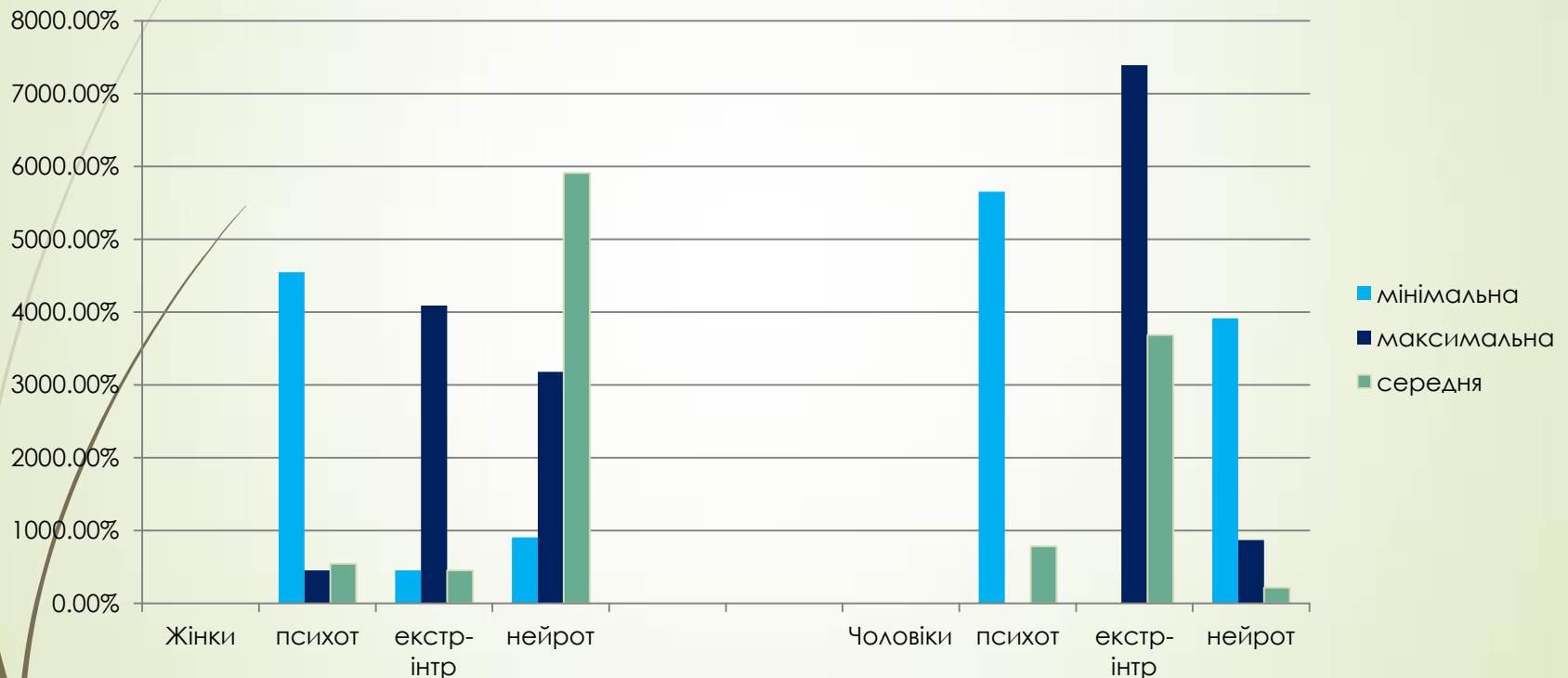

Характеристика емоцій згідно К.Ізард

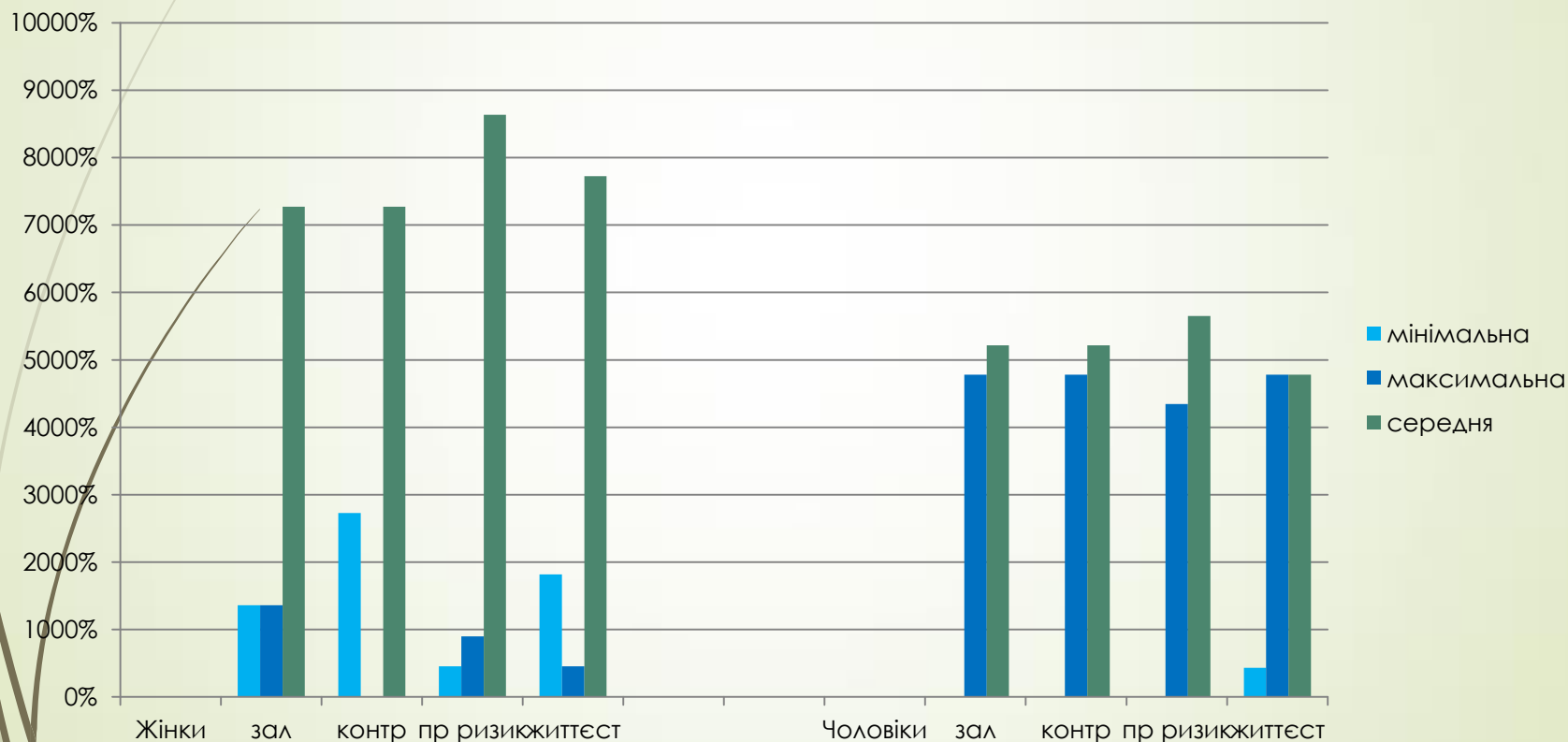
Результати дослідження оцінки реактивної та особистісної тривожності у чоловіків та жінок військовослужбовців за методикою Спілбергера-Ханіна

Результати дослідження індивідуально-психологічних рис особистості за методикою Айзенка ЕРQ

Результати дослідження життєстійкості за методикою С. Мадді, адаптація Д. А. Леонтєва

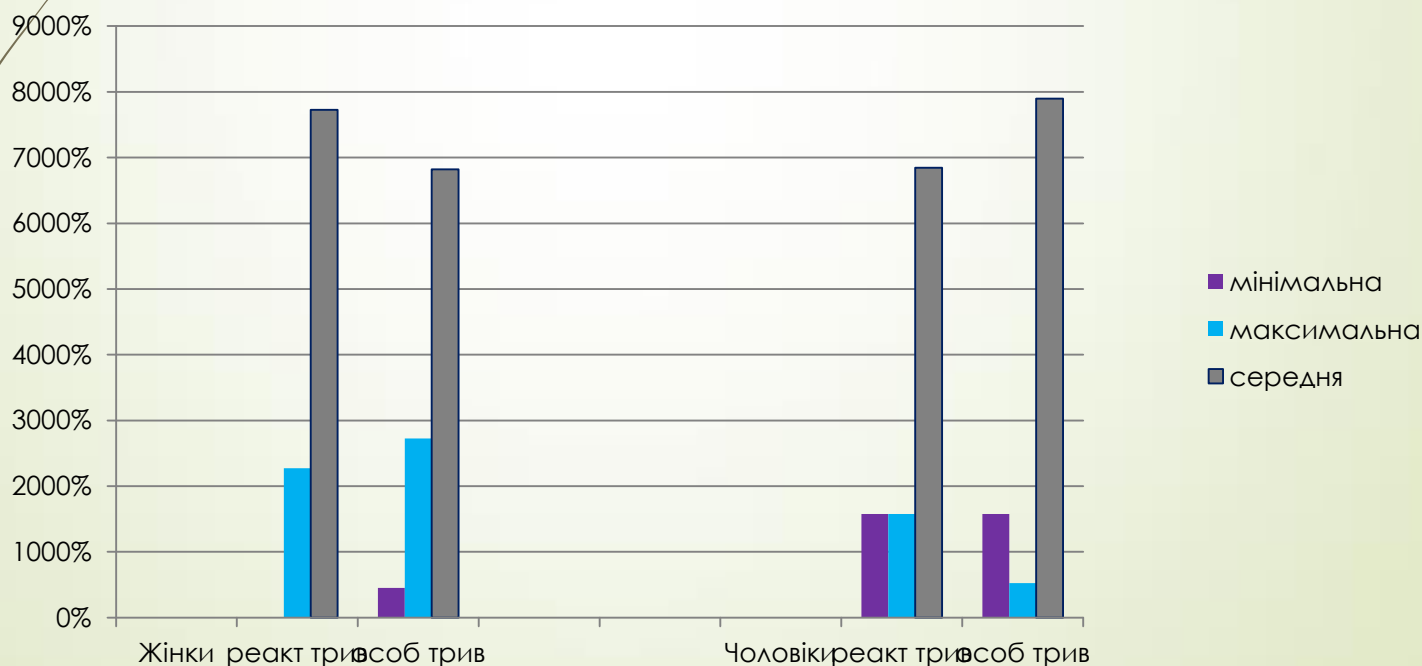
Результати дослідження рівнів стійкості до бойового стресу (ОАП) у військовослужбовців

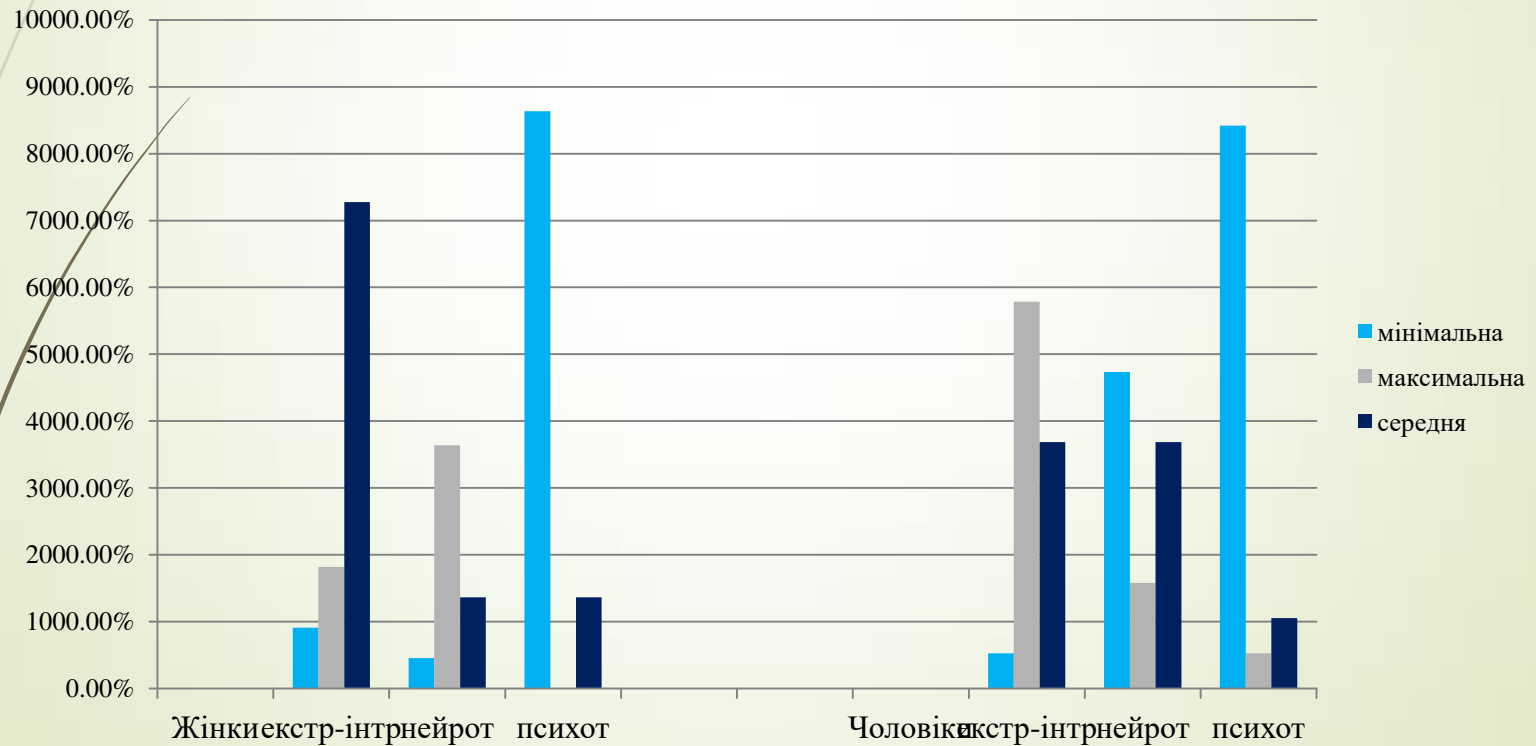
Програма зниження емоційних переживань військовослужбовців

1. Соціально-психологічний тренінг з сім'ями військовослужбовців, які приймали участь у бойових діях.
2. Заняття з військовослужбовцями по методиці “Ключ”.
3. Психологічний дебрифінг.
4. Тренінг з психофізіологічної та соціальної реадаптації учасників бойових дій.
5. Реабілітаційне заняття з учасником бойових дій з використанням техніки арт-терапії «Малюнок на склі».
6. Тренінг для зниження тривожності і підвищення стресостійкості у військовослужбовців-жінок.

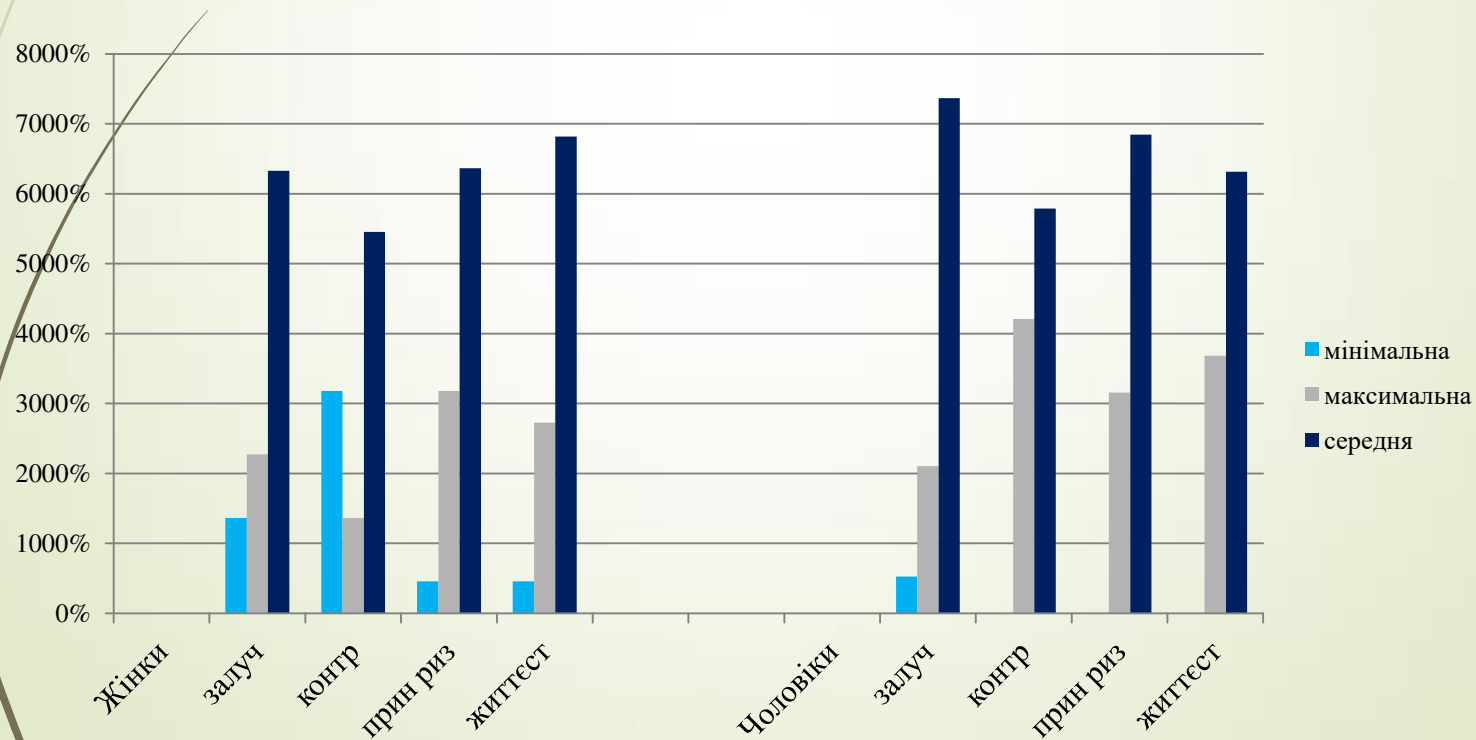
Результати дослідження оцінки реактивної та особистісної тривожності у чоловіків та жінок військовослужбовців за методикою Спілбергера-Ханіна

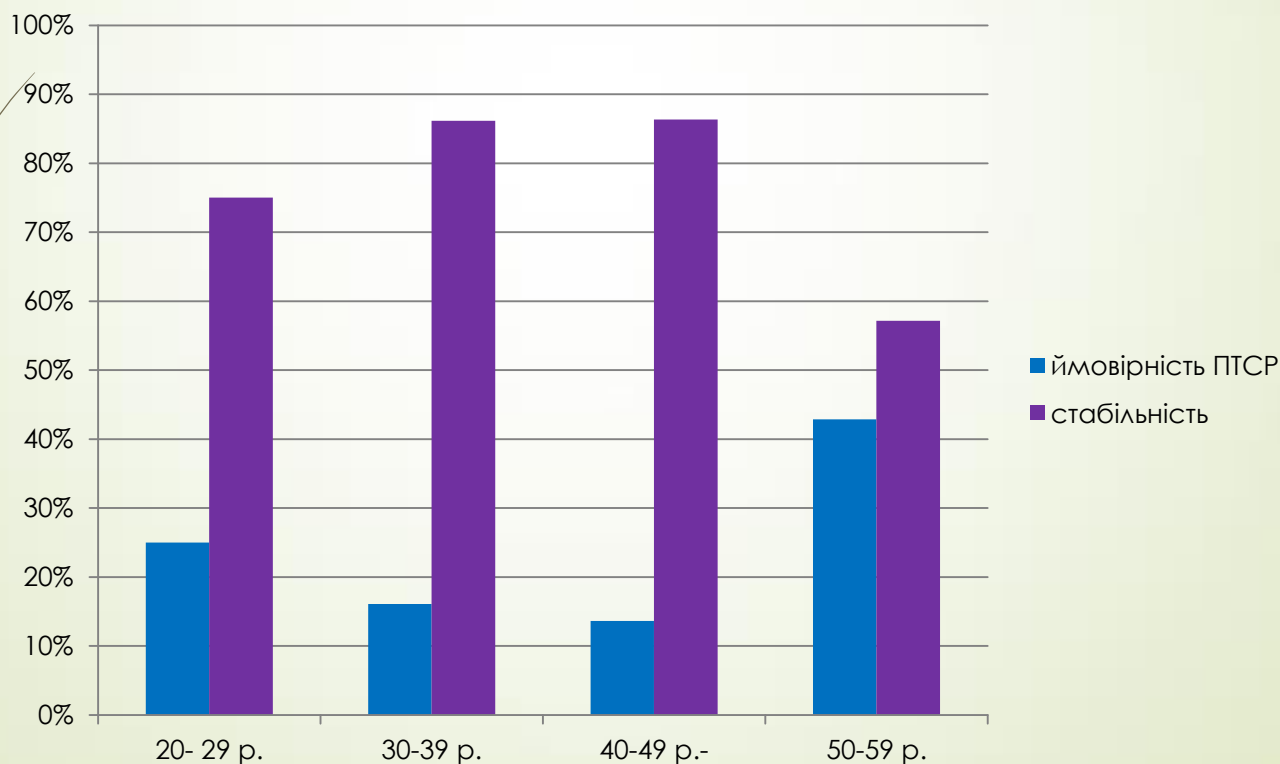
Результати дослідження індивідуально-психологічних рис особистості за методикою Айзенка EPQ

Результати дослідження життєстійкості серед військовослужбовців по методиці С. Мадді є адаптацію Леонт'євим Д. А. опитувальника Hardiness Survey.

Співвідношення вікових норм у ймовірності розвитку ПТСР серед військовослужбовців

Практична значущість роботи

Враховуючи отримані нами результати є доцільно їх використовувати у подальших розробках реабілітаційних програм для військовослужбовців, які повертаються із зони бойових дій, які перебувають під постійним впливом стресових ситуацій, мають досвід перебування в психотравмуючих ситуаціях, розлади адаптації, психічні травми та знижений рівень стресостійкості. Дане дослідження доцільно використовувати також в розробці програм по роботі з жінками-військовослужбовцями для їх кращої адаптації у військових колективах.